

SEMINARSKI RAD

Ekonomija

Kreditni posao kao ekonomska kategorija

Mentor: _____
Profesor: _____

Student: _____
Br.Indeksa: _____

Mesto, mesec, godina

Sadržaj:	Strana
1.0. TEORIJSKE OSNOVE BANKARSKOG KREDITIRANJA PRIVREDE	3
1.1. GRANICE BANKARSKOG KREDITA	4
1.2. KREDITNI POSLOVI	5
1.3. KRATKOROČNI BANKARSKI KREDITI	7
1.4. INVESTICIONI KREDITI BANAKA	7
1.5. POTROŠAČKI KREDITI - KREDITI STANOVNIŠTVU	8
LITERATURA	10

KREDITNI SISTEM I KREDITNI POSLOVI

1.0. TEORIJSKE OSNOVE BANKARSKOG KREDITIRANJA PRIVREDE

Savremena privreda je u osnovi kreditna privreda. Bez razvijenog bankarskog kredita proces proizvodnje, prometa i razvoja ne bi se mogao razvijati. Nužnost postojanja kredita u našoj privredi proizilazi iz:

- Postojanja tržišnog mehanizma i robno-novčanih odnosa u privredi,
- Potrebe racionalnog korišćenja slobodnih novčanih sredstava na mestima gde se postižu najveći ekonomski efekti
- Sistema planskog usmerenja celokupnog ekonomskog razvoja, racionalnog plasiranja novca i kredita u određene pravce, tj. grane.
- Korišćenje svih kreditnih funkcija i prednosti u robnoj privredi

S obzirom da kreditni sistem predstavlja skup svih zakonskih propisa, institucija i instrumenata, na kojima se zasniva način i metodologija kreditiranja u jednoj zemlji, očito je da kreditni sistem dobija sva institucionalna obeležja privrednog i političkog sistema.

U administrativnom periodu razvoja privrede, kreditni sistem se zasniva na planskoj distribuciji kredita i novca, uz potpuno izostajanje tržišnih elemenata na ovom području.

Novi privredni sistem zahteva da novi sistem mora da unese nove ekonomske kriterijume novca i kredita. Od gotovo beznačajne i simbolične kamate, prelazi se na celokupnu kamatnu politiku, a ona sa svoje strane treba da osigura racionalnu upotrebu sredstava i privlačenje neutrošenih sredstava u bankarski sistem.

Novi kreditni sistem Jugoslavije od 1965-e godine zasniva se na nekoliko bitnih pitanja:

- Kako vršiti kreiranje novca i novčane mase u privredi kroz aktivnost bankarskog sistema,
- Odvajanje kredita iz emisije i kredita iz akumulacije (raspodele nacionalnog dohodka).

Takođe, postavlja se pitanje: na kojim osnovama treba da se vrši kreiranje novca, da bi u prometu bila potrebna količina novca.

Sektor banaka vrši kreiranje novca, tako da u prometne kanale ubacuje novac za:

- Kreditiranje reprodukcione sfere ili prometnog procesa u privredi, ili
- Kreditiranje finalne potrošnje.

Kriterijum za stvaranje novca je stvaranje roba u društvenoj reprodukciji, dakle kretanje robe.

N-R....F...R1-N1

Bankarsko kreditiranje reprodukcije, vezano je za kretanje robe od proizvodnje do potrošnje. Pođemo li od navedene šeme proširene reprodukcije, banke će ubacivati kredit na onim mestima na kojima iz procesa proizvodnje roba ulazi u promet. Na osnovu društvenog priznanja da je roba stvarno našla kupca (menica, faktura...) privredna organizacija se pojavljuje kod banke za kratkoročni kredit. Svaki kratkoročni kredit dat potrošačima i investitorima znači deficitarno finansiranje, odnosno bankarsku emisiju novčanih sredstava (stvaranje nove kupovne snage) bez ikakvih pokrića. To znači da finalni potrošači ne mogu dobiti bankarske kredite, a da to nema za posledicu inflacione implikacije u robno-novčanim proporcijama. Proizvedena i u promet stavljena roba sadrži utrošeni "novčani kapital" privredne organizacije u proizvodnji navedene robe i deo viška rada-vrednosti. Kreditni odnos treba da traje koliko i prometni proces. Momentom ulaska robe u sferu potrošnje (opšte, lične i investicione) kreditni odnos treba da se gasi. Proces emitovanja novca za robu koja ulazi u promet je kontinuiran, kao što je proces povlačenja novca iz prometne sfere stalan, kada roba izlazi iz prometnog procesa i ulazi u proces potrošnje.

1.1. GRANICE BANKARSKOG KREDITA

Od visine kredita zavise i poremećaji do kojih može doći na tržištu. Sistem kreiranja novca u finalnu potrošnju dovodi do poremećaja nacionalnog dohodka, jer se kroz povećanu kupovnu snagu krajnjih potrošača povećava ili smanjuje udeo određenog oblika potrošnje, odnosno akumulacije u nacionalnom dohodku. Prema tome, bitno je da se emisija novca vrši neposredno samo uprocesu prometa, a ne i u procesu raspodele. To znači da svaki bankarski kredit dat učesnicima u konačnoj raspodeli dohodka znači emisiju banke bez odgovarajućeg pokrića u robi (deficitno finansiranje) ali sa odgovarajućim stvaranjem debalansa robnih i novčanih fondova sa inflacionim implikacijama.

Time je istovremeno data i objektivna granica emisiji novca centralne banke i kredita poslovnih banaka na bazi depozitnog novca. Direktan odnos kreditiranja između Narodne banke i preduzeća - korisnika kredita, ne postoji, on je formiran na relaciji centralna banka - poslovna banka - preduzeće.

Ovakav sistem emisije i kreditiranja privrede treba shvatiti kao naš specifičan teorijski sistem, sistem koji odgovara našim uslovima, a ne generalan, koji bi odgovarao svim socijalističkim i kapitalističkim kreditnim sistemima.

Radi se ovde, pre svega o nerazvijenom tržištu vrednosnih papira, tržištu "kapitala" tržištu novca, nerazvijenim oblicima štednje, nedovoljnoj efikasnosti kamatne stope, visokom stepenu nestabilnosti privrede i gotovo isključivo bankarskom finansiranju, odnosno kreditiranju privrede.

1.2. KREDITNI POSLOVI

Podela kredita je po sledećim karakteristikama:

1. *Po rokovima na koje su odobreni:*

- kratkoročno,
- srednjoročni i
- dugoročni.

2. *Po obliku osiguranja kredita:*

- neosigurani i
- osigurani.

3. *Po vrstama kreditora:*

- bankarski krediti,
- državni krediti,
- komercijalni,
- kredit osiguravajućih društva,
- kredit privatnih lica,
- konzorcijski krediti

4. *Po vrstama zajmotražioca:*

- poljoprivredni krediti,
- industrijski krediti,
- komunalni (stambeni),
- lični krediti.

5. *Po vrstama korišćenja:*

- potrošački krediti,
- industrijski krediti,
- krediti za formiranje početnih sredstava (kapitala) kompanija,
- investicioni,
- sezonski,
- krediti za otklanjanje sezonskih teškoća,
- krediti za operacije sa vrednosnim papirima,
- uvozni krediti,
- izvozni krediti.

U nerazvijenim ili nedovoljno razvijenom tržištu novca, kamate i tržištu kapitala, banke su u potpunosti preuzele ulogu kreditiranja i finansiranja reprodukcije.

Prema izvorima (sredstvima) iz kojih se odobravaju i vremenu na koje se daju krediti se dele u našem bankarskom sistemu na:

- a) kratkoročne,
- b) investicione ili dugoročne, i
- c) potrošačke kredite.

Da ipak naglasimo da se radi o dve vrste kredita, i to: kreditima iz emisije i kreditima iz akumulacije (štednje). Krediti iz emisije su kratkoročni (emisije centralne banke i i krediti iz depozitnih sredstava banaka), a krediti iz akumulacije dugoročni.

Za kreditiranje urobnog prometa u međufaznoj relaciji (kupovina i prodaja robe) obično je rok 3 meseca. Ovde je za korišćenje kredita uglavnom podnošenje (banci) dokumenata o izvršenoj isporuci, prodaji ili kupovini određene vrednosti robe. Kredit se redovno odobrava prodavcu, ali i kupcu - ukoliko je to trgovinska organizacija.

Prema izloženim načelima kreditnog sistema, kreditiranje robnog prometa omogućava:

- Realizaciju proizvedene robe,
- Normalni nastavak procesa reprodukcije,
- Naknadu uložених sredstava i viška rada i
- Snabdevanje privrede potrebnom količinom novca.

Kreditи za robni promet predstavljaju osnovne kanale za snabdevanje privrede novčanim sredstvima. Kreditи za zalihe robe obuhvataju kredite za sezonske zalihe, za zalihe robe pripremljene za izvoz, izvanredne zalihe... Rok kredita zavisi od vrste zaliha.

Kreditи za određene poslove obično se odobravaju za sledeće namene: za proizvodnju i pripremu robe za izvoz, za proizvodnju poljoprivrednih proizvoda, za proizvodnju stanova za tržište, za proizvodnju i promet filma. Rok kredita kreće se od 1-3 godine.

Izmenom Zakona o bankama i kreditnim poslovima 1993. godine nastale su sledeće promene.

- Narodna banka ne propisuje više uslove kreditne sposobnosti privrednih i drugih organizacija. Poslovne banke potpuno samostalno donose kriterije kreditne sposobnosti i druge zahteve kojima štite svoju likvidnost i sigurnost plasmana.
- Narodna banka ne propisuje više vrste, ulove korišćenja i namene kredita, već samo načelno kaže da se "kreditи mogu davati za promet roba, za sezonske i vansezonske zalihe i druge kratkoročne potrebe za obrtnim sredstvima"
- Narodna banka samo generalno određuje najduži rok kredita, ali ne određuje više rokove za svaki oblik kredita i dr.

Poslovne banke su samim tim postale samostalnije, ali uz veću odgovornost za plasiranje sredstava, za rokove, kvalitet kredita, mogućnosat vraćanja...

Od 1992. godine predviđa se postepeno ukidanje selektivnih kredita i prelazak na sistem emisije novca, preko kupovine i prodaje hartija od vrednosti na finansijskom tržištu.

To je poznato kao **"politika otvorenog tržišta"**

1.3. KRATKOROČNI BANKARSKI KREDITI

Kratkoročni krediti se mogu odobravati privrednim organizacijama na bazi depozita po viđenju, kredita dobijenih od Narodne banke i drugih poslovnih banaka. Radi se o kreditiranju koje se odobrava za rok od godinu dana. Ovim kreditima se primarno i u najvećem stepenu deluje na količinu novca (novčanu masu) i likvidnost privrede.

- Kratkoročni bankarski krediti se obično odobravaju za sledeće namene:
- Za promet roba u međufaznoj realizaciji
- Za sezonske zalihe gotove robe i repromaterijala
- Za zalihe robe pripremljene za izvoz
- Za izvanredne zalihe
- Za određene poslove

Kredite za promet robe banke odobravaju privrednim organizacijama za prodatu, a neplaćenu robu, a trgovinskim organizacijama za kupljenu, a neplaćenu robu. Kredite za promet robe ne mogu koristiti krajnji potrošači.

Banke ne smeju odobravati kratkoročne kredite za pokriće gubitaka, za nekurentne zalihe robe itd. jer se tada radi o deficitnom finansiranju. Takve potrebe se mogu finansirati samo na bazi investicionih sredstava.

1.4. INVESTICIONI KREDITI BANAKA

Investicioni krediti obuhvataju redovno sve kredite, odobrene na osnovu sredstava kod banaka koja potiču iz raspodele nacionalnog dohodka. Osnova im je **akumulacija**. Ovaj oblik kredita ima dugoročni karakter. Iz ovih sredstava je dozvoljeno bankama da kreditiraju finalnu potrošnju, ali se u tom slučaju ne radi o deficitnom finansiranju reprodukcije. Banke mogu investiciono kreditirati i druge poslovne banke.

Investicione kredite banke mogu odobravati iz sledećih izvora:

- Novčanog dela fondova banaka
- Oročenog depozita kod banaka sa rokom dužim od jedne godine (stanovništva, privrednih i drugih subjekata...)
- Investicionih sredstava, pribavljenih kod drugih poslovnih banaka u zemlji
- Investicionih sredstava pribavljenih kod drugih finansijskih institucija u zemlji i inostranstvu,
- Udruženih sredstava akcionara, preko banaka,
- Akcionarskog kapitala banke i dr.

Sva ova sredstva formiraju investicioni potencijal banke, a on se može koristiti i za kratkoročno kreditiranje privrednih i drugih subjekata.

Banke mogu investicione kredite odobravati iz kratkoročnih depozita, što je poznato kao proces ročne transformacije sredstava. Pri tome moraju strogo voditi računa o bilansnoj ravnoteži u prilivu i odlivu sredstava, jere u protivnom mogu lako doći u zonu nelikvidnosti i nesolventnosti.

1.5. POTROŠAČKI KREDITI - KREDITI STANOVNIŠTVU

Potrošački krediti se odobravaju uglavnom na osnovu formiranih štednih uloga kod banaka. Pod potrošačkim kreditima se podrazumevaju krediti koji se daju građanima radi podsticanja potrošnje i regulisanja zaliha određenih vrsta proizvoda.

Po svom karakteru ovo su krediti koji spadaju u finalnu potrošnju i ne mogu se odobravati iz depozita poviđenju, isključivo na bazi investicionih sredstava (štednje) kod banaka.

Ovde spadaju sledeća sredstva: slobodni i oročeni štedni ulozi, sredstva fondova banaka, oročeni depoziti i sredstva prikupljena izdavanjem obveznica.

Osnovni elementi kojima se reguliše ponašanje potrošačkih kredita su sledeći:

- Dužina rokova otplate (vraćanja) kredita. Na primer: za kupovinu industrijske robe 24 meseca, za kupovinu uglja 10 meseci, za kupovinu automobila 30 meseci...
- Učešće korisnika kredita u gotovom. Kreće se na primer od 10-20% iznosa kredita.
- Kamatna stopa (koja je promenljivog karaktera)
- Namene za koje se daju krediti

Svi nabrojani uslovi kredita mogu se menjati , u zavisnosti od kretanja i stanja privrede, odnosno ciljeva tekuće ekonomske politike.

Ukoliko treba da se stimuliše potrošnja i podstakne i podstakne ekonomski rast (konjunktura), uslovi kredita se liberalizuju, u obrnutom slučaju - uslovi se pooštravaju.

Potrošački krediti kako u svim zemljama, tako i kod nas , postali su izuzetno efikasan instrument regulisanja tražnje i potrošnje sektora stanovništva.

Osnovna uloga ovog oblika kredita ogleda se u sledećem:

- Deluje na tražnju i potrošnju,
- Reguliše tempo proizvodnje i potrošnje,
- Uravnotežuje robno-novčane odnose,
- Stabilizaciono deluje
- Deluje na promene strukture potrošnje a time i strukturu proizvodnje
- Socijalno deluje
- Redistributivno deluje

Potrošački krediti omogućavaju formiranje potrošnje, bez obzira na formiranu ličnu štednju građana, a to opet omogućava formiranja određenog nivoa potrošnje - bez obzira na raspoloživi dohodak

Potrošački krediti omogućavaju proizvodnim organizacijama da povećaju realizaciju, da se oslobode zaliha proizvoda i da održavaju važan instrument i regulisanju ponude i tražnje na tržištu. Podsticanjem ponude i tražnje oni mogu podsticati privrednu aktivnost.

U poslednjoj fazi razvoja privrednog sistema Jugoslavije, kao i bankarskog i monetarno - kreditnog sistema, došlo je do skoro potpunog prestanka odobravanja potrošačkih kredita stanovništvu. Na taj način prestalo je njihovo razvojno, socijalno i redistributivno delovanje.

Bilans ukupnih depozita i kredita sektoru stanovništva jasno pokazuje ogroman suficit depozita, koji na žalost umesto u proizvodne investicije privrednog sektora uglavnom odlazi na finansiranje javne potrošnje, spekulativne svrhe i odliv u inostranstvo.

Na taj način štednja stanovništva nije u funkciji investicija, podsticanja ekonomskog razvoja i stvaranja novog dohodka bez čega nema nove dodatne štednje ili stvarnog dohodka.

Štednja sektora stanovništva u krizi i padu realnog dohodka uglavnom se formira iz sledećih izvora:

- Inflacijom "naduvanog" dohodka, kroz rast cena,
- Pripisom sve viših kamata na stare štedne uloge,
- Spekulativnim ponašanjem i velikim preraspodelama inflatornog dohodka,
- Operacijama kursovima valuta
- Prodajama imovine i dr.

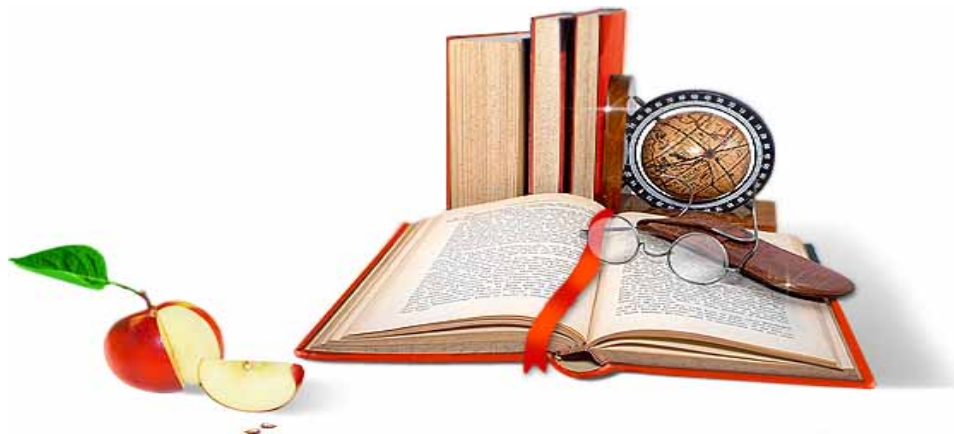
Sve to predstavlja "porast" štednje stanovništva izvan rasta realnog dohodka i društvenog bogatstva.

Literatura:

1. Ristić Ž., Komazec S., Monatarne i javne finansije, Jantar grupa, Beograd 2002.

BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RAD.

**RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI
MATERIJALI.**

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG

WWW.MATURSKIRADOVI.NET

WWW.MATURSKI.NET

WWW.SEMINARSKIRAD.INFO

WWW.MATURSKI.ORG

WWW.ESSAYSX.COM

WWW.FACEBOOK.COM/DIPLOMSKIRADOVI

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO [SEMINARSKI](#), [DIPLOMSKI](#) ILI [MATURSKI](#) RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE [GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#) KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHUVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U [BAZI](#) NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU [IZRADA RADOVA](#). PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM [FORUMU](#) ILI NA MATURSKIRADOVI.NET@GMAIL.COM